

LBRIS

We know
books

Vatră Giorgică

Chermeza

NOI NU AM VRUT SĂ FIM COMUNIȘTI

Editura Crez 2022

Cuprins

<i>Cuvânt înainte</i>	7
<i>Prolog</i>	10
Cap.1 România răstignită	13
Cap. 2 Căpitanul Victor Lupșa	15
Cap. 3 Prima întâlnire	31
Cap. 4 Satan nu doarme	36
Cap. 5 Pregătiri de luptă	41
Cap. 6 La arme fraților	53
Cap. 7 Ultima inspecție la Dumitrești	57
Cap. 8 Ajun de luptă	61
Cap. 9 Chermeza	71
Cap. 10 Vine Securitatea	84
Cap. 11 Fugari	89
Cap. 12 Mă predau, gata	100
Cap. 13 Anchete.....	105
Cap. 14 Arestarea lui Gavrilă Vatră	113
Cap. 15 Procesul	139
Cap. 16 La mâna comuniștilor	153
Cap. 17 Temniță grea	169
Cap 18 Acasă	211
Cap. 19 Din pușcăria mică în pușcăria mare	219
Cap. 20 Anii de comunism... altfel	235
Cap 21 Fiți cu ochii pe el	244
Cap. 22 Din victimă vor să mă facă turnător	250
Cap. 23 Partidul comunist are nevoie de mine?	253
Cap. 24 Trec anii asemeni clipelor	267

*Capitolul 1**România răstignită*

Poporul român, născut în vremuri vechi din unire a două neamuri nobile nu a avut o istorie ușoară. Neamul acesta plămădit pe mlădiță creștină a trăit aproape continuu sub teroarea istoriei. Urmând parcă, implacabil, destinul hristic au fost mereu suficiente iude, arhieriei și cărturari vânduți, dregători nevrednici, Ponți Pilați lași care să îl arunce acolo unde istoria era mai învolburată. Trădat, scuipat, vândut, răstignit, poporul român, însă, a înviat mereu.

Vremurile au fost tulburi la începutul veacului al douăzecilea. Două războaie mondiale și-au cerut tributul de zeci de milioane de oameni. Țară mică, așezată între mari imperii, la răspântia a multe interese, România a fost nevoită să lupte și ea, când de o parte, când de alta a puterilor ce se sfâșiau între ele. Și ca în orice asemenea luptă cei mici pierd cel mai mult. După al doilea război țara se vedea nu numai văduvită de o parte din pământul ei sfânt ci și lăsată în stăpânirea fiarei roșii comuniste venite din Răsărit.

Dacă mulți s-au consolată cu schimbarea de regim, ba chiar au pus umărul la instalarea lui, pentru alții mai sclică o rază de speranță, aceea că situația asta nu putea să dureze foarte mult. Ca o flacăra în bătaia vântului speranța revenirii la starea de libertate devenea vâlvătaie, apoi dădea iar să se stingă. Mulți dintre români sperau chiar găseau semne că în scurt timp vor veni americanii și englezii să îi elibereze. Stăteau cu urechea lipită de posturile de radio din Occident: „România liberă,” și „Vocea Americii” și de acolo își hrăneau speranța. Nu știau că la Ialta, în februarie 1945, președintele Rusiei și cel al Americii împreună cu prim ministrul Marii Britanii împărțiseră partea acesta de lume în două, stabilind sferile de influență, România fiind lăsată în puterea Uniunii Sovietice. Românii, și nu numai ei erau mințiți în continuare. Președintele american Truman comunica prin radio națiunii americane că Ungaria, Bulgaria și România nu au fost așezate sub sfera de influență

a nici unei puteri. Vestea a ajuns și la români. A fost un moment de bucurie și de speranță. Neștiind de înțelegere români continuau să viseze la clipa libertății. Atmosfera apăsătoare din țară, cu multe arestări și forțarea comuniștilor de a se instala complet la putere au făcut pe mulți să creadă că este inevitabilă începerea celui de-al treilea război mondial. Speranța era hrănită de vești venite din Occident, de mesaje repetate prin emisiuni de radio transmise din diverse capitale occidentale, apoi a fost întărită de ruptura dintre Stalin și Tito, din anul 1948. Devenise această idee aproape o credință religioasă, pe care o împărtășeau nu doar oamenii simpli ci și intelectualii. Speranțele se vor vădi în final, deșarte.

În țară, însă, speranța aceasta a făcut pe mulți dintre cei care înțelegeau ce este comunismul să organizeze diverse forme de rezistență și de pregătire a venirii americanilor. S-au format structuri armate în toată țara. Aceste grupuri au luptat în diverse forme pentru libertate și demnitate.

Și în Vrancea nemulțumirea mocnea. Deprinși să fie liberi, să fie stăpâni pe viața lor, pe munții și pe vitele lor, deprinși să exploateze pădurea spre a putea trăi, constrângerile pe care noua stăpânire le impunea îi deranjau cumplit. Puterea sovietică impunea reguli din ce în ce mai stricte. Vrânceni fremătau neliniștiți la vestea că puterea comunistă caută actul de donație al domnitorului Ștefan cel Mare către fiii Babei Vrâncioaia. Mocanii vrânceni erau mari patrioți. În multe dintre casele lor erau tablouri cu domnitorii de odinioară ai țării, modele de urmat în privința apărării pământurilor, tradițiilor, modului de viață și credinței lor. Mulți dintre tinerii care fuseseră soldați în război așteptau doar o scânteie care să aprindă flacăra luptei pentru libertate. Cel care a aprins această scânteie a fost Victor Lupșa.

*Capitolul 2**Căpitanul Lupșa*

Este începutul lunii iulie a anului 1949. Este o zi blândă de vară, zorii rupând perdeaua de întuneric a nopții. A fost o noapte dulce, luminată de razele blânde ale lunii. Ca în toate nopțile din munte a fost, însă, destul de rece. Victor Lupșa se roagă în fața icoanei Preacuratei de care nu se desparte niciodată. Este un om credincios, un adevărat mistic. Poate sta în genunchi și mai bine de un ceas iar când se roagă se detașează de tot ce îl înconjoară. Tovarășul său de fugă Gheorghe Corneliu, poreclit Szarvas, îl privește cu admirație. Oricât de mult ar încerca nu poate să stea în genunchi mai mult de un "Tatăl nostru". Îi respectă momentul de rugăciune deși arde de dorința de a-și aprinde o țigară. Dacă n-ar ști că asta l-ar supăra rău pe Lupșa acum ar aprinde tutunul. Sunt amândoi fugari de câteva săptămâni, au străbătut munții Vrancei și acum și-au stabilit locaș aproape de vârful muntelui Lăcăuți. Nu vor sta mult nici aici căci iarna e aproape și ar fi mai bine să se stabilească mai aproape de vreun sat. Szarvas se ridică în picioare și se întinde. Nu prea îi place viața în pădure, viața de fugar, dar nu are ce face. Este urmărit de securitate, căci a îndrăznit să candideze ca primar din partea PNȚCD, în satul lui. Pentru asta au scornit că a fost legionar și miliția îl caută să îl aresteze. Este înalt și bine făcut, hainele sale sunt boțite și cam murdare, nu a mai făcut baie de mult și miroase greu, dar și cu asta s-a obișnuit.

- Szarvas, se auzi vocea autoritară a lui Lupșa. Nu ai putut să stai cu mine la rugăciune măcar un ceas?

- Domnule Colonel, nu pot și gata, iartă-mă, asta sunt.

- Ce mă fac eu cu tine. Ce locotenent mi-am ales și eu? La scris manifeste nu ești bun, la citit nimic, la rugăciune nimic.

- Asta sunt, nu poți învăța calul bătrân să tragă la ham. Măcar oi fi și eu bun la luptă.

- Om vedea noi asta mai târziu.

Lupșa râde înveselit. Orice ar fi spus, orice ar fi făcut, are nevoie de

el, singur i-ar fi mult mai greu. Deși este **mai tânăr decât** Szarvas, Lupșa îl domină. Nu fizic, desigur, căci este mai **mic de statură**, iar defectul său de la picior, îl face și mai neputincios. **Lupșa are un picior mai scurt**, după un accident din copilărie, dar lui îi **place să spună** că a fost rănit în lupte, în război. Chipul său nu este frumos dar **inspiră încredere**: fața îi este rotundă, este chel, are fruntea lată, ochii **negri vii și pătrunzători**.

- Măine mergem la Nereju, așa cum am stabilit. Ai trimis vorbă lui Macovei?

- Da, colonel, ne va aștepta pe deal, așa cum am decis împreună. Am trimis vorbă pe nevasta ciobanului de pe Goru.

- Să mergem atunci.

Își iau în spate ranițele cu merinde și haine, iar în mâini puștile. Coborâră în pas vioi muntele. Nu vorbesc mult, ci ca niște fiare sălbatice ascultă toate zgomotele pădurii. Se opresc din când în când tulburați de vreun foșnăit neobișnuit. Nu se tem de fiarele pădurii ci de vreo poteră de securiști sau de vreun pădurar vândut Partidului Comunist. Cunoscut bine munții căci Lupșa a lucrat multă vreme aici. Victor Lupșa suferă mult căci soția și copiii au rămas în sat, iar speranța să îi vadă repede nu există.

- Știi că astăzi împlinesc 28 de ani?

- De unde să știi, domnule colonel. La mulți ani cu sănătate și fericire și izbândă în ceea ce vom începe!

- Îți mulțumesc. Altă dată serbam cu nevasta mea și cu copiii. Dar asta este. E timp pentru toate. Cum s-or fi descurcând fără mine? Le e greu, sunt sigur, departe de mine și departe de rudele noastre de la Zagon. Dumnezeu să îi ocrotească!

- Așa să fie, domnule colonel.

Pe drumul lung colonelul dădu frâu gândurilor să alerge în trecut. În primăvara se aflau pe muntele Giurgiu. Atunci au întâlnit la stâna nerejenilor pe moș Ion Neagu cu fiii săi. Nu se cunoșteau, dar l-au primit bine. În noaptea ce a urmat s-au întins la vorbă și la un pahar cu rachiu, în jurul focului le-a mărturisit cine este și care este misiunea lui.

- Cum, domnule colonel, a întrebat bătrânul entuziasmat, chiar vin americanii?

- Fără nici o îndoială, noi nu suntem aici de capul nostru. Avem legături strânse cu Legația americană de la București. Pot să am încredere în mata?

- Cum să nu, se poate?

- Să știi că acțiunea o să fie condusă de generalul Dragalina.

- Fiul generalului Ion Dragalina?

- Da, chiar de Corneliu Dragalina.

- Ce îmi spuneți mă umple de bucurie. Pe tatăl său l-am văzut în primul Război mondial. Un mare om! Îmi vine să vă îmbrățișez de bucurie! Mai luați o gură de rachiu.

Nici nu își amintește bine cine a propus, sau cum s-a ajuns, dar acolo, în munte, în jurul focului au jucat Hora Unirii. Prin bătrânul cioban a cunoscut alți oameni de un crez cu el și avea speranța să înființeze primul său cuib de luptători.

Spre seară au ajuns la Nereju. Au urcat într-un pod de grajd plin cu fân proaspăt și înmiresmat. În fânul cu miros de flori au dormit duși toată noaptea. În zori au plecat la întâlnire. Macovei Anton îi aștepta, deja, la locul stabilit. Dădu mâna cu Szarvas pe care îl cunoștea din Zagon, tatăl lui, locuind acolo de mai mulți ani.

- Frate Anton vreau să îl cunoști pe domnul colonel, Victor Lupșa.

- Să trăiți domnule colonel, salută el militărește. Caporal Macovei Anton la dispoziția dumneavoastră.

- Pe loc repaos, soldat.

Se așezară pe iarbă față în față, privind-se în ochi, curioși.

Începu să vorbească Lupșa:

- Frate, îți aduc un mare mesaj. Americanii au decis să vină să ne scape de comuniști.

- Slavă Domnului, că chiar nu mai suportăm stăpânirea lor. Ne-au lăsat fără nimic: fără lemn și fără fierăstraie. Ba mai mult, acum ne opresc să mergem la Focșani și la Odobești să vindem marfa noastră. Ne paște sărăcia, ce mai!

Oftă trist, privind spre cerul netulburat de nori.

- Nu e vorba numai de asta. Vor să facă colhoz, așa cum au făcut în Rusia, spuse gânditor Lupșa.

- Am fost și eu în război și am văzut fericirea comunistă. Așa sărăcie și foame ca la ei nu am găsit nicăieri în țara noastră, cred că nici în lumea asta mare. Copiii erau uscați de foame, femeile erau numai oase. Disperați de sărăcie cerșeau mâncare soldaților. Țăsta e raiul comunist, asta ne așteaptă și pe noi.

Continuă, oftând încetișor:

- Mai mult, umblă să schimbe obiceiurile noastre strămoșești și credința noastră sfântă.

- Frate mă bucur că înțelegi primejdia prin care trecem. Trebuie să punem și noi umărul la victoria americanilor și de asta am venit eu aici.

Întrebarea mea este simplă: vrei să fii lângă noi sau nu?

- Sunt și voi fi trup și suflet pentru alungarea comuniștilor!

- Știi bine că lupta asta poate însemna și suferință, închisoare sau moarte?

- Știu, și înțeleg bine.

- Ești gata să faci orice pentru cauza noastră?

- Orice. Făgăduiesc în fața lui Dumnezeu!

- Atunci pune mâna pe Biblia asta și jură că orice se va întâmpla nu vei divulga nici unui dușman ceea ce eu îți voi spune.

Întinse o Biblie groasă, tocită de atâta citit.

- Jur, să că voi..., începu bărbatul.

- Nu așa frate! Pune mâna pe Biblie, porunci Lupșa, și repetă după mine: eu Anton Macovei, jur în fața Marelui Dumnezeu, a Preacuratei Maici și a tuturor sfinților că nu voi dezvălui nimănui ceea ce acum voi afla. Dacă voi divulga cuiva să se abată toate nenorocirile asupra mea și a familiei mele și sufletul meu să ajungă în iad. Așa să îmi ajute Dumnezeu!

Bărbatul repetă atent cuvintele jurământului, făcându-și cucernic cruce. Mulțumit Lupșa continuă:

- Vreau să știi că în anul 1948 am trecut Dunărea în Iugoslavia și am fost primit într-o tabără de luptă pentru eliberarea de sub comunism. Acolo am fost antrenat să fac parte dintr-o echipă care să pregătească venirea americanilor în țară. Timp de multe luni, zi de zi, am urmat un program foarte greu de pregătire. Am trecut, apoi, Dunărea înapoi în țară și acum lupt să îmi îndeplinesc misiunea. Mi s-au dat în grijă opt județe, printre care și ăsta.

Se opri răsuflând adânc, ca și cum cele spuse l-ar fi eliberat de o povară grea.

- Ce trebuie să fac eu? întrebă bărbatul.

- Avem nevoie de un șef de echipă care să aducă lângă noi alți cinci oameni. Aceștia, la rândul lor să adune fiecare câte cinci oameni, și așa mai departe. Este bine ca să nu se știe între ei, astfel că dacă va fi vreo trădare să nu pice prea mulți în mâinile Securității. Să vă ascundeți chiar

și de mine. Doamne ferește, dacă aș cădea în mâinile Securității și m-ar chinui până m-ar face să cedez să nu am ce spune. Ar fi foarte, foarte important să fim cu băgare de seamă. În același timp trebuie să spunem crezul nostru oamenilor de vază ai comunei, celor care sunt de un cuget cu noi, să încercăm să-i apropiem de mișcare astfel ca, la momentul potrivit, să acționăm cât mai mulți, să fim cât mai puternici.

- Asta se poate face, spuse încântat nerejanul.

- Dacă decizi că poți să strângi oamenii te numesc șef de echipă.

- Nu o să vă dezamăgesc, fiți sigur. Dar când vor veni americanii?

- Acum nu știu, dar la momentul potrivit o să vă anunț. Pregătirile sunt în toi, e vorba de o alianță între americani, englezi și sârbi. Eu am misiunea să organizez în toate comunele grupurile de luptători. E nevoie de oameni de încredere în toate comunele vrâncene. Mă poți pune în legătură cu bărbați de încredere și din alte sate?

- Da, domnule colonel. Din Herăstrău cunosc bine pe unul Țârdea Apostol. Nu știu prea bine ce e cu el. E un fel de fugar, stă mai mult ascuns, muncește pe la unul, pe la altul pe la noi prin comună. Umblă zvonul că a delapidat niște bani de la Cooperativă, dar asta nu-i treaba mea.

- Când pot să vorbesc cu el.

- Chiar deseară, că acum e la cineva la treabă.

- Și în alte comune cunoști?

- Cunosc oameni de încredere la Spulber, la Paltin, la Năruja și la Nistorești. Cunosc oameni din toate comunele până departe, la Valea Sării.

- E foarte bine. Poate mergi cu noi peste tot?

- Sigur că merg.

- Până mâine unde ne putem odihni?

- Veniți la mine acasă.

- Nu prietene, e prea periculos. Găsim noi vreun fânar mai departe de sat. Ne-ar prinde bine dacă ne-ai aduce puțină mâncare, ce s-o găsi.

- Vin repede înapoi.

Plecă în pas vioi și se întoarce cu o jumătate de mămăligă rece și cu o bucată de caș proaspăt de vacă.

- Cum e viața pe aici? Întrebă Lupșa mușcând cu poftă din cașul care scârțâia în dinți.

- E tare greu, domnule colonel, mergem spre sărăcie. De pădure

nu ne putem apropia și dacă nu tăiem lemne **nu avem** ce pune pe masă la copii. Creștem noi și animale, dar **nu e mare câștig**. După ce că nu au preț ne distrug cu cotele la Stat. Dăm tot ce e mai bun: păsări, ouă, animale. Vine perceptorul lunar să ne încaseze. Dacă nu dai cât cere îți ia din casă.

- Nu mai e mult și o să treacă asta. Dacă vin americanii o să pună țara la loc, la rânduiala care era înainte.

- Să ne ajute bunul Dumnezeu!

- Comuniștii de aici cum sunt? întrebă curios.

- Nu sunt chiar așa de răi. Aud că în alte părți sunt spurcați tare. La noi sunt oameni din sat: șeful lor este gestionar la magazin. E om de treabă și e văr cu mine.

- Ar fi bine dacă ar vrea și el să se implice în mișcare. Poate așa aflăm informații de valoare. Dar grijă mare să fie de încredere, să nu ne trădeze.

- Nu ne trădează, fiți pe pace. Nici lui nu îi place cum se trăiește. În plus postul de securiști e la parterul casei lui.

- Bun tare! Am și eu ceva oameni la Securitatea centrală, la București, am și prin Miliție câțiva informatori, dar nu strică să avem pe cineva din zonă. E bună tare treaba asta. Să vedem ce putem face. O luăm pe rând, mergem întâi mai aproape, la Spulber, la Paltin, la Năruja. Dar întâi adu aici pe omul din Herăstrău.

În acea seară Apostol Țârdea a aflat de acțiune. Și el s-a arătat bucuros de veste. Chiar a primit să fie omul care să-l introducă pe Lupșa la oamenii de vază din satul Herăstrău:

- Eu nu-s de acolo, dar cu munca mea de președinte la Cooperativă cunosc pe mulți. Oamenii din Herăstrău vă vor fi alături, fiți convins. Ei trăiesc din munca pădurii și ce se întâmplă acum îi supără foarte tare. Am un bun prieten, om de încredere, se numește Ion Căluian. Pe el îl știu bine și mai știu că urăște comuniștii. Îl mai cunosc și pe Dumitru Boștiog, președintele Obștii. Prin ei doi vom ajunge la oamenii de vază din sat. Acolo sunt mulți de un gând cu noi, oameni care urăsc comunismul. Domnule colonel, eu sunt la dispoziția dumneavoastră. Când decideți mergem la ei.

- Bine frate, dar cât de repede se poate. Nu e timp de amânări.

- Domnule colonel, eu mîine am treabă în Herăstrău, că vreau să vând niște țuică peste deal, la Ojdula.

- Uite cum lucrează Dumnezeu. Cum procedăm?
- O să-l iau pe Căluian cu mine și ne întâlnim unde spuneți. Oricum undeva în pădure ne vedem, că e mai ferit.
- Ai dreptate, așa ne scutești pe noi de primejdie. Ne vedem la Zăbala, înainte de a ajunge la cabană. Noi stăm în pădure și când strigi venim.
- Am o rugămintă mare, nu-mi aduceți și mie o pușcă? S-au tot înmulțit controalele și nu am cu ce să mă apăr în caz de nevoie.
- Am o pușcă bună de vânzare. Și fii pe pace, când ne vedem ți-o aduc, de-ți place o plătești, de nu, asta e. Când pleci la Herăstrău?
- Eu merg în seara asta iar mâine dimineață vin cu el unde am stabilit.
- Plecăm și noi la adăpostul nostru din munte.
- În seara acelei zilei Apostol bate la ușa lui Căluian:
- Măi Ioane, hai să facem o afacere!
- Facem, cum să nu.
- Am nevoie să mă duci cu căruța la Comandău, că am comandă de niște țuică și în loc să iau niște piei de animale, că am promis să le duc în altă parte.
- Și eu ce câștig?
- Ai fost vreodată în pagubă cu mine? Ți dau șapte perechi de opinci.
- Bună treabă. Când plecăm?
- Eu aș vrea să plecăm mâine dimineață, cât mai devreme.
- Așa facem.

Încă de la revărsatul zorilor căruța cu cal a lui Ion Căluian încărcată cu balercile cu țuică mergea încetșor pe drumul plin de bolovani de pe malul pârâului Năruja. Bărbatul mormăia printre dinți o cântare de petrecere, de dragoste:

„Și iar verde matostat, of, of, of,
Merg pe drum cam legănat, măi,
Lumea zice că sunt beat,
Dar eu sunt amorezat
De-o femeie cu bărbat
Mă face să zac la pat.
Haide, lele, lele, lelișoară
Ochii tăi mă bagă-n boală,
Sprâncenile mă doboară,